

Berit Markevärn

Läkaren som skildrar livets goda sidor i färgstarka akvareller

Titeln på ett av Berit Markevärns senaste verk i akvarell är »Kaffe, cognac och likör«. Det sticker lite i näsan där framför stillebenet med de fina glasen och kopporna, som om dryckernas dofter sökt sig utanför målningen. Några prästkragar har placerats i bildens mitt, och ljusspelet på bordsskivan förhöjs av bakgrundens dämpade färger. I fonden sitter en kvinna i en fätölj och avnjuter ett glas cognac i stilla ro.

I mars i år ställde konstnären och läkaren Berit Markevärn (född 1952) ut en samling nya verk på Utställningssalongen i Stockholm. Hon berättar att det blivit fler stilleben denna gång än vid tidigare utställningar, som dominerats av barn och båtliv sommartid. Det är fortfarande sommarens ljusa färger och vistelser utomhus som inspirerat till många motiv. Hon har målat promenader, sommarfester och olika blommor, allt i akvarell. Berit tycker att det är roligast att måla akvarell, hon har provat olja, pastell och gouache men föredrar akvarellens snabba torktid och det faktum att färgen lever på ett annat sätt än med övriga tekniker.

– Den jobbar själv i vattnet när man lägger den på pappret, säger hon.

Tidigare utställningars skira färgskalor har, likt ett crescendo, arbetats upp mot kraftfulla färger; det är blodröda rosor, guldgula gullvivor och grönskans uttryck som skiftar mellan välvattnad gräsmattegrön

till en mörk olivfärgad nyans. Det som utmärker Berits bilder är inte detaljrikedomen utan hur färger växelvis går in i och ut ur varandra och skapar en upplevelse av ett minne. De fungerar som ett slags utsnitt av hur tillvaron tedde sig förra sommaren, eller var det sommaren dessförinnan? Motiven är både allmängiltiga och privata i sitt tilltal. Det allmängiltiga appellerar till våra erfarenheter av den svenska sommarens upplevelser med måltider utomhus, bad och att få sträcka på benen i lummig grönska. Det privata visar sig genom att Berit väljer att presentera det goda, »det som gör livet värt att leva, det härliga«.

– Jag kan inte måla om jag är ledsen eller på dåligt humör, säger hon. Hon vill heller inte måla något sorgligt, vilket bland annat skulle kunna förklara frånvaron av regnig svensk sommar i hennes bilder.

Motiven hämtar hon från sin omgivning. Om sommaren bor hon på Norrbyskärs i Umeå, och där ser hon ständigt motiv värda att måla. Hon skissar ned sitt motiv på papper och skriver in färgerna. Hon tar även fotografier av motivet, men när hon väl börjar måla avlägsnar hon fotot för att bilden inte ska reduceras till avmålat fotografi, och hon bygger sina bilder utifrån skisserna. Eftersom hon ofta målar i stort format går det inte att måla på plats. Hon vill inte att andra ser på

»KAFFE, COGNAC OCH LIKÖR«
Sommar, fest och annat av livets goda är vanliga motiv i Berit Markevärns akvareller.

BERIT MARKEVÄRN
läkare och konstnär.

Foto: Tom Martinsen

när hon arbetar med en målning. »Jag vill vara ifred när jag målar«, säger hon. Och då blir det hemmavid hon spänner upp sina papper och tar fram penslarna.

Om den gröna lummigheten i verket »New generation« berättar Berit att det på Norrbyskär finns en »stor och frodig grönska som är olik Norrland«. Bilden visar ett promenadstråk som omges av stora björkar. På vägen ses fyra flickor som promenerar tillsammans. Flera av sina motiv har Berit hämtat från denna väg.

– Norrbyskär var ett av Europas största sågverksamhällerna där de tidigare arbetarbostäderna numera är privatbostäder, berättar hon. De boende här använder vägen till lata dagars flanerande eller när de ska besöka sommarens högmässor i kyrkan.

Målningen »Käraste bröder, systrar och vänner« är en idealbild av sommarens måltider, som verkar lyckligt befriade från ettriga bromsar och getingar i saften.

I verket »Dancing in the street« spelas musik på ett torg, och människor bjuder upp varandra. Verket skiljer sig en aning från de andra eftersom figurerna återgivits med mer detaljrikedom. Konturerna är starkare, och bildens olika beståndsdelar flyter inte lika mycket in i varandra som i de övriga verken.

Berit berättar att hon »målat sedan hon var liten«. »Pappa målade i olja och ägnade mycket tid åt mig«, säger hon, och det är han som har lärt och inspirerat henne. Hon valde att bli läkare, men, som hon uttrycker saken, »jag har aldrig kunnat släppa måleriet«. Hon läste konstvetenskap på universitetet och har alltid gått mycket på konstutställningar. Till favoritkonstnärerna hör Emil Nolde, Claude Monet och alla impressionisterna, men även Gustav Klimts och Anna Anchers konst intresserar henne. Berits egen konstnärliga verksamhet började med att hon målade för sig själv, sedan för släkt och vänner. 1990 fick hon sitt femte och sista barn, och det var då hon började måla på riktigt för att så småningom ställa ut. Utställningsverksamheten inleddes med att läkemedelsföretaget

»NEW GENERATION«
Konstnären med ett av sina verk. Här framträder naturens livliga ljusspel. Bilden till vänster.
Foto: Tom Martinsen

»KÄRASTE BRÖDER, SYSTRAR OCH VÄNNER«
Som en sommarvariant av »Fanny och Alexander«, där skrattet och sången aldrig tycks långt borta. Ovan till höger.

»DANCING IN THE STREET«
Här fortsätter glädjen men i en något mer ordnad form, såsom en tango bör dansas.

»ÄLSKLIGA SMÅ BLOMMOR«
uttrycker betydelsen av det vackra omkring oss.

»UTSIKT FRÅN ETT FÖNSTER«
Här råder den ljusa norrländska midnatten, och i vyn som breder ut sig syns ett inbjudande landskap, med Kebnekaises fjällkontur i fonden.

Bayer arrangerade konstutställningar för målände läkare. För Berits del ledde det vidare till separatutställningar och den goda kontakten med Juha Sulila på Galleri Utställningssalongen. Berit har hunnit med att göra en del »offentliga uppdrag« för landstinget men även uppdrag för större företag. Hennes bilder har bl a använts i reklam för cancerläkemedel, i patientbroschyrer och till bokomslag.

Några bilder från sjukhusmiljön har hon målat på uppdrag, t ex några som går rond, men helst skiljer hon måleriet från sitt vardagsliv som heltidsarbetande hematolog på Norrlands universitetssjukhus i Umeå. Hon »målar hellre det som sker utanför sjukhusets värld – utom det sorgliga – för att visa det som gör livet värt att leva, det härliga och det roliga i livet«.

– Jag är inte så djup, det är bra som det är, säger hon lakoniskt och menar vidare att »man kanske inte tänker på allt det fina, att man uppskattar att få vara frisk och i livet medan man har kraft att leva det«. Arbetet som hematolog tycker Berit är mycket givande, och hon konstaterar att hon varje dag lär sig något nytt och kan fortsätta att utvecklas. Det är på komplexiteten som hon tar alla tillfällen i akt att utveckla sitt konstnärskap, och hon berättar att hon kallar sig konstnär alltsedan hon på sina meriter blev medlem i KRO (Konstnärernas riksorganisation). Om framtiden tänker Berit att hon vill »måla akvarell med oförminskad styrka«. Hon hoppas kunna fortsätta med målanen även efter att arbetet som läkare upphört och talar om akvarellen som sitt rätta element, något hon insett först när hon haft tillfälle att se tillbaka på sitt liv.

En liknande återblick utgör ett av utställningens märkvärdigaste verk med titeln »Utsikt från ett fönster«. Berit har målat en ren minnesbild av panoramat från sitt fönster i föräldrahemmet i Kiruna. Färgskalan är återhållsam och speglar nattens tystnad. Återigen råder stilla ro.

Jennie Fahlström
konstvetare och frilansande skribent